

метафор з концептуальним референтом ЕКОЛОГІЯ можуть перебувати у таких типах відносин: посилення, деталізація, зміна ракурсу концептуалізації.

Література

1. Кедров К. Энциклопедия метаметафоры / К. Кедров. – М. : ДООС, 1999. – 128 с.
2. Forceville C. A course in pictorial and multimodal metaphor / C. Forceville. – URL: <http://semioticon.com/sio/courses/pictorial-multimodal-metaphor/>.
3. Goossens L. Metaphonymy: the interaction of metaphor and metonymy in expressions for linguistic action / L. Goossens // *Cognitive Linguistics*. – 1990. – P. 323–340.
4. Kövecses Z. *Metaphor : A Practical Introduction* / Z. Kövecses. — Oxford, etc. : Oxford University Press, 2010. – 375 p.
5. Lakoff G. *Metaphors We Live By* / G. Lakoff, M. Johnson. – Chicago : Chicago University Press, 1980. – 242 p.

КОГНІТИВНИЙ АСПЕКТ ТЕОРЕТИЧНОЇ ПРОБЛЕМИ ЗАСВОЄННЯ МОВИ ЯК НЕРІДНОЇ

Мох Ю. А., канд. пед. наук, Радченко О. І. (Харків)

Бажання зрозуміти загальні механізми та закономірності взаємодії та мислення завжди було актуальним у мовознавстві. За словами В. Гумбольдта одним з головних завдань лінгвістики є необхідність «исследовать функционирование языка в его широчайшем объеме – не просто в его отношении к речи и к ее непосредственному продукту, набору лексических элементов, но в его отношении к деятельности мышления и чувственного восприятия» В. Гумбольдт [1, с.75]. Сучасна лінгвістика активно займається дослідженнями, пов'язаними з моделюванням інтелектуальної діяльності людини. Мова розглядається як складова розуму, яка є передумовою розуміння сутності процесу засвоєння мовного знання. Взаємодія когнітивного та прагматичного підходів дозволяє аналізувати мову як засіб застосування певних типів поведінки і впливу на партнерів за комунікацією, а мовні явища – як засіб розумової діяльності. За таких умов людина розглядається не як накопичувач

мовного знання, а як активний суб'єкт пізнання, який є носієм певного індивідуального та соціального досвіду.

Когнітивні процеси, утворюючи природну логіку, не є загальними для усіх людей. Ці процеси залежать від рідної мови, тому що мова формує сприйняття світу, формує ідеї людей, а не просто їх виражає. Однак на наш погляд не слід однозначно стверджувати, що накопичення знань відбувається тільки завдяки мові. Мовна здібність базується на когнітивних здібностях, які не є суто лінгвістичними, але стають передумовою для них у процесі засвоєння та переробки знань.

Деякі дослідники вважають, що існують універсальні когнітивні стратегії, які не залежать від певної мови, та не універсальні когнітивні стратегії, якими людина користується під час інтерпретації тексту і сприйнятті дійсності. В залежності від концепції вроджених знань комунікативну компетенцію мовної особистості слід розглядати як частину універсального набору когнітивних стратегій, який може бути кінцевим під час певного моменту, але потенційно необмеженим. При цьому універсальний набір когнітивних стратегій виконує контролюючу функцію. Мовна здібність є одним з компонентів, які взаємодіють один з одним та складають складну систему – людський мозок. М. Хомський, у своїй теорії про мовну здібність, розглядає мовну здібність, як «... свого рода сложную и запутанную сеть, напоминающую коробку переключателей, каждый из которых может быть в одной из двух позиций. Пока все переключатели не поставит в определенную позицию, система не будет работать... Фиксированная сеть – это система принципов универсальной грамматики; переключатели – это параметры, значения которых закрепляются опытом... Овладение языком – это частично процесс установки переключателей тем или иным образом на основе представленных данных, процесс фиксации параметров» М. Хомський [2, с.171].

Виходячи з цього, можна говорити про системність та чітку структуру мовного знання, упорядковане засвоєння якого може стати запорукою успішного вивчення мови. Ми вважаємо, що в основі формування комунікативної компетенції лежить

здібність людини до спілкування та здобує у процесі природної комунікації або спеціально організованої освіти вміння використовувати придбані знання і опит для реалізації комунікативних цілей у всіх видах мовної компетенції.

Література

1. Гумбольдт В. фон. Избранные труды по языкознанию./ В. фон Гумбольдт. – М. : Прогресс, 1984. – 400 с. 2. Chomsky N. On the generative enterprise. / N. Chomsky. – Dordrecht : Foris Publications, 1982. – 143 p.

КОГНІТИВНО-КОМУНІКАТИВНІ ХАРАКТЕРИСТИКИ РОЛІ СУБ'ЄКТА В КОМУНІКАТИВНІЙ СИТУАЦІЇ ДРУЖНЬОЇ БЕСІДИ

Мусаєва Р. (Харків)

Когнітивно-комунікативні характеристики вербальної взаємодії сьогодні перебувають у фокусі дослідницької уваги, а їхнє вивчення належить до актуальних мовознавчих проблем.

Об'єктом нашого дослідження виступає комунікативна ситуація дружньої бесіди, яка формує дискурс дружби, є діалогічною за формою та володіє певною лінгвокультурною специфікою в англomовному соціумі.

Використовуючи фрагменти ігрового кіно як матеріал дослідження, ми здійснюємо аналіз за еколінгвістичним принципом, тобто з'ясовуємо, яким чином актуалізовані ролі суб'єкта конструюють різновиди комунікативної ситуації дружньої бесіди. Відтак, роль суб'єкта набуває основної значущості, оскільки саме вона виступає конституювальним чинником комунікативної ситуації в цілому, та її можливих різновидів.

Для встановлення співвідношення між певною вербальною одиницею (висловленням) і актуалізованою в ньому роллю суб'єкта необхідно визначити ті когнітивно-комунікативні чинники, які є визначальними для такої ролі. Це, зокрема,